

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/290/32/92

SPOŁECZNE ZAUFANIE DO LIDERÓW ŻYCIA POLITYCZNEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ'92

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Wraz z odnotowywanym w sondażach CBOS pogarszaniem się nastrojów społecznych zmniejsza się deklarowany poziom zaufania do osób sprawujących wysokie funkcje polityczne i państwowe. Toczące się ostatnio gry wewnątrz i międzypartyjne oraz konflikty między poszczególnymi ośrodkami władzy sprawiły, że politycy tracą zaufanie w oczach obywateli, budząc coraz większą nieufność lub obojętność. Społeczeństwo odnosi się obecnie z większą rezerwą niemal do całej elity władzy - nie tylko do premiera i prezydenta, ale także do polityków opozycyjnych.

W sondażu przeprowadzonym przez CBOS w maju '92¹ badano między innymi stopień zaufania społecznego do liderów życia politycznego. Ankietowani oceniali polityków na 11-stopniowej skali: od -5 (głęboka nieufność), przez 0 (dana osoba jest respondentowi obojętna), do +5 (pełne zaufanie). W tabelach aneksu zamieszczono procentowe rozkłady odpowiedzi badanych, porównując je z wynikami uzyskanymi w styczniu i marcu '92². Zmniejszył się dotychczasowy kapitał zaufania społecznego niemal wszystkich liderów życia politycznego (tab. 1 aneksu). W porównaniu z marcem br. zaufanie

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (25) - badanie zrealizowane w dniach 1-3 maja 1992 r. na 1191-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski. Pytanie o stopień zaufania do polityków włączono do badania na zlecenie "Życia Warszawy".

² "Aktualne problemy i wydarzenia" (23) - sondaż zrealizowany w dniach 3-10 stycznia 1992 r. na 1000-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski; "Aktualne problemy i wydarzenia" (24) - sondaż zrealizowany w dniach 5-10 marca 1992 r. na 1172-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski. W obu sondażach zamieszczono pytanie dotyczące społecznego zaufania do polityków na zlecenie "Życia Warszawy".

w największym stopniu utracili: G. Janowski (o 10 punktów), W. Cimoszewicz (o 9 punktów) oraz J. Olszewski (o 8 punktów). Natomiast w porównaniu ze styczniem br. najbardziej zmniejszyła się grupa osób obdarzających zaufaniem premiera J. Olszewskiego - aż 22% Polaków wycofało swoje poparcie dla premiera. Od stycznia pogorszyły się również opinie o J.K.Bieleckim, a także o prezydencie L. Wałęsie i B. Geremku (odpowiednio o 17%, 15% i 15% spadło zaufanie do tych polityków). Wydaje się więc, że w największym stopniu utraciły zaufanie społeczeństwa osoby najlepiej znane, najbardziej widoczne i aktywne w życiu politycznym.

Zwiększyła się natomiast znacznie grupa osób deklarujących zaufanie do A. Olechowskiego (ponad dwukrotnie), ale też o 7% więcej ankietowanych wyraża nieufność. Należy jednak podkreślić, że w marcu aż 60% badanych stwierdziło, iż nie wie, kto to jest minister Olechowski, a w maju odsetek ten zmalał do 37 punktów. W porównaniu z sondażem marcowym więcej osób popiera także L. Moczulskiego, E. Spychalską i W. Pawlaka. Od stycznia zaś najwięcej zwolenników przybyło J. Kropiwnickiemu, choć jednocześnie powiększyło się znacznie grono jego przeciwników (tab. 3 aneksu).

Powszechnym zaufaniem obdarzani są nadal J. Kuroń i K. Skubiszewski, chociaż i w ich przypadku liczba sympatyków nieznacznie się zmniejszyła. Ostatnie miejsce na liście ocenianych polityków zajmują A. Macierewicz i M. Wachowski, natomiast zamienili się miejscami (trzecim i czwartym) premier J. Olszewski z byłym premierem T. Mazowieckim. Więcej osób udziela w maju poparcia T. Mazowieckiemu, mniej zaś J. Olszewskiemu.

W poszczególnych ugrupowaniach politycznych nastąpiły pewne, z reguły niewielkie przetasowania, które jak się wydaje są raczej

wynikiem uwarunkowań sytuacyjnych niż wskaźnikiem trwałych zmian w postrzeganiu sceny politycznej. Niewielkie różnice odnotowano natomiast w ocenie tych polityków, którzy dotychczas byli obdarzani najmniejszym zaufaniem.

W tabelach 2-4 aneksu zamieszczono wskazania respondentów deklarujących nieufność, obojętność bądź nieznamość wymienionych liderów życia politycznego. W celu uczynienia otrzymanych wyników posłużymy się średnią zaufania społecznego (zawierającą się w granicach od -5 do +5), stanowiącą syntetyczny wskaźnik wizerunku polityków (tab. 5 aneksu). Wynik dodatni wskazuje na przewagę zaufania nad nieufnością, ujemny zaś odwrotnie. Im bliższy zeru, tym stosunek społeczeństwa do danego polityka jest bardziej neutralny. Na podstawie średnich wskaźników zaufania oraz różnic pomiędzy nimi można wnioskować, że w ostatnich miesiącach osobistości życia politycznego w naszym kraju tracą zaufanie społeczne niezależnie od rodowodu i dotychczasowego wizerunku. Przy czym najbardziej pogorszyły się oceny premiera J. Olszewskiego, prezydenta L. Wałęsy, byłego premiera J.K. Bieleckiego i ministra rolnictwa G. Janowskiego. Jedynym, który od marca poprawił swój *image* w społeczeństwie, jest minister finansów A. Olechowski (badanie było przeprowadzone przed złożeniem przez niego dymisji).

Percepcja liderów sceny politycznej

W celu określenia wymiarów, według których społeczeństwo grupuje polityków, przeprowadzono analizę czynnikową. Wskazuje ona na istniejące w świadomości społecznej trzy zasadnicze wymiary, według których postrzega się członków elity politycznej. Pierwszy

to czynnik **obecnej władzy** - z prezydentem, premierem oraz wieloma ministrami. W grupie tej, co ciekawe, znaleźli się również L. Moczulski i J. Kaczyński. Drugi - czynnik **postkomunistyczny**, obejmuje: A. Kwaśniewskiego, W. Cimoszewicza i przewodniczącą OPZZ E. Spychalską. Trzeci to czynnik **unijno-liberalny**, grupujący polityków dwóch poprzednich rządów. Zaprezentowany układ jest niezwykle czytelny. Ludzie oceniają polityków, darzą ich zaufaniem bądź są wobec nich nieufni między innymi ze względu na okres, w którym sprawowali lub sprawują władzę.

Na niezwykle ciekawą zależność zwraca uwagę macierz korelacji czynników.

Tabela 1

Czynniki	Korelacje między czynnikami		
	Czynnik I	Czynnik II	Czynnik III
I	1		
II	0,05	1	
III	- 0,27	- 0,11	1

Czynnik III (unijno-liberalny) znajduje się w opozycji do czynnika I (obecnej władzy) i w nieco mniejszym stopniu do czynnika II (postkomunistycznego). Nie ma więc w społecznej ocenie dominującego jeszcze niedawno przeciwstawienia "postkomuna-postsolidarność". Obecnie główna linia podziału w percepcji szczytów władzy przebiega między opcją "mazowiecko-liberalną" a "belwedersko-centroprawicową".

Zróżnicowanie zaufania społecznego

W tabeli 7 aneksu zamieszczono najwyższe i najniższe wskaźniki zaufania w grupach społeczno-zawodowych. Prezydent L. Wałęsa cieszy się najwyższym zaufaniem u rencistów i emerytów, najniższym zaś u robotników niewykwalifikowanych. Również premier J. Olszewski jest najlepiej oceniany przez emerytów i rencistów, ale najgorzej przez inteligencję. E. Spychalską, W. Pawlaka, G. Janowskiego i W. Chrzanowskiego najwyżej oceniają rolnicy, natomiast L. Balcerowicz, J.K.Bielecki i T. Mazowiecki nie znajdują poparcia w tej grupie zawodowej. Grupą najniżej oceniającą A. Kwaśniewskiego, G. Janowskiego, E. Spychalską, W. Pawlaka, J. Eysymontta i M. Wachowskiego są rzemieślnicy.

* * *

Przytoczona analiza wyników badań pozwala stwierdzić, że nastąpił spadek zaufania społecznego do liderów życia politycznego. Odnosi się to głównie do osób najbardziej widocznych i aktywnych na scenie politycznej. Społeczna percepcja elity władzy odbywa się w kategoriach ogólnych w trzech wymiarach: obecnym, postkomunistycznym i liberalno-unijnym. Główna linia podziału zaufania przebiega między opcją pierwszą (obecnie rządzącą) a trzecią, skupioną wokół byłych premierów niekomunistycznych i L. Balcerowicza.

ANEKS

Tabela 1. Deklarowany stopień zaufania do polityków według terminów badań

w procentach

Politycy	V'92	III'92	I'92	III-V	I-V
1. J. Kuroń	84	86	87	- 2	- 3
2. K. Skubiszewski	77	79	80	- 2	- 3
3. T. Mazowiecki	54	49	65	+ 5	-11
4. J. Olszewski	52	60	74	- 8	-22
5. L. Wałęsa	48	51	63	- 3	-15
6. B. Geremek	44	52	59	- 8	-15
7. J.K.Bielecki	41	43	58	- 2	-17
8. L. Moczulski	39	33	45	+ 6	- 6
9. M. Krzaklewski	38	36	41	+ 2	- 3
10. L. Balcerowicz	32	32	41	0	- 9
11. A. Olechowski	31	15	*	+16	-
12. J. Parys	29	*	*	-	-
13. A. Kwaśniewski	28	29	32	+ 1	- 4
14. W. Cimoszewicz	27	36	32	- 9	- 5
15. A. Stelmachowski	27	*	*	-	-
16. G. Janowski	26	36	39	-10	-13
17. E. Spychalska	26	22	*	+ 4	-
18. W. Pawlak	25	23	24	+ 2	+ 1
19. W. Chrzanowski	25	30	34	- 5	- 9
20. J. Kaczyński	23	22	21	+ 1	+ 2
21. J. Eysymontt	15	20	14	- 5	+ 1
22. J. Kropiwnicki	14	14	9	0	+ 5
23. Z. Najder	14	13	18	+ 1	- 4
24. A. Macierewicz	11	9	9	+ 2	+ 2
25. M. Wachowski	8	*	*	-	-

Tabela 2. Deklarowana obojętność wobec polityków według terminów badań

w procentach

Politycy	V'92	III'92	I'92	III-V	I-V
1. J. Kuroń	8	6	6	+ 2	+ 2
2. K. Skubiszewski	9	8	11	+ 1	- 2
3. T. Mazowiecki	17	18	16	- 1	+ 1
4. J. Olszewski	20	19	18	+ 1	+ 2
5. L. Wałęsa	13	15	12	- 2	+ 1
6. B. Geremek	20	21	19	- 1	+ 1
7. J.K.Bielecki	19	18	18	+ 1	+ 1
8. L. Moczulski	18	16	19	+ 2	- 1
9. M. Krzaklewski	19	21	22	- 2	- 3
10. L. Balcerowicz	17	15	15	+ 2	+ 2
11. A. Olechowski	18	19	*	- 1	-
12. J. Parys	30	*	*	-	-
13. A. Kwaśniewski	21	20	22	+ 1	- 1
14. W. Cimoszewicz	22	21	23	+ 1	- 1
15. A. Stelmachowski	17	*	*	-	-
16. G. Janowski	20	18	18	+ 2	+ 2
17. E. Spychalska	15	16	*	- 1	-
18. W. Pawlak	20	18	19	+ 2	+ 1
19. W. Chrzanowski	24	22	31	+ 2	- 7
20. J. Kaczyński	20	20	20	0	0
21. J. Eysymontt	23	19	17	+ 4	+ 6
22. J. Kropiwnicki	17	19	16	- 2	+ 1
23. Z. Najder	20	19	21	+ 1	- 1
24. A. Macierewicz	19	16	17	+ 3	+ 2
25. M. Wachowski	15	*	*	-	-

Tabela 3. Deklarowana nieufność wobec polityków według terminów badań

w procentach

Politycy	V'92	III'92	I'92	III-V	I-V
1. J. Kuroń	6	6	6	0	0
2. K. Skubiszewski	5	3	2	+ 2	+ 3
3. T. Mazowiecki	27	31	18	- 4	+ 9
4. J. Olszewski	25	15	5	+10	+20
5. L. Wałęsa	38	32	24	+ 6	+14
6. B. Geremek	25	18	16	+ 7	+ 9
7. J.K.Bielecki	36	36	23	0	+13
8. L. Moczulski	36	44	32	- 8	+ 4
9. M. Krzaklewski	10	9	8	+ 1	+ 2
10. L. Balcerowicz	47	49	42	+ 2	+ 5
11. A. Olechowski	13	5	*	+ 8	-
12. J. Parys	17	*	*	-	-
13. A. Kwaśniewski	30	29	27	+ 1	+ 3
14. W. Cimoszewicz	34	30	35	+ 4	- 1
15. A. Stelmachowski	38	*	*	-	-
16. G. Janowski	23	11	9	+12	+14
17. E. Spychalska	8	6	*	+ 2	-
18. W. Pawlak	10	7	4	+ 3	+ 6
19. W. Chrzanowski	29	22	14	+ 7	+15
20. J. Kaczyński	48	48	51	0	+ 3
21. J. Eysymontt	15	10	7	+ 5	+ 8
22. J. Kropiwnicki	29	21	7	+ 8	+22
23. Z. Najder	23	22	19	+ 1	+ 4
24. A. Macierewicz	16	13	6	+ 3	+10
25. M. Wachowski	32	*	*	-	-

Tabela 4. Deklarowana nieznanomość polityków według terminów badań

w procentach

Politycy	V'92	III'92	I'92	III-V	I-V
1. J. Kuroń	1	2	0	- 1	+ 1
2. K. Skubiszewski	9	10	7	- 1	+ 2
3. T. Mazowiecki	2	3	1	- 1	+ 1
4. J. Olszewski	3	4	2	- 1	+ 1
5. L. Wałęsa	1	1	0	0	+ 1
6. B. Geremek	11	9	5	+ 2	+ 6
7. J.K.Bielecki	4	3	1	+ 1	+ 3
8. L. Moczulski	6	7	4	- 1	+ 2
9. M. Krzaklewski	33	35	29	- 2	+ 4
10. L. Balcerowicz	3	4	1	- 1	+ 2
11. A. Olechowski	37	60	*	-13	-
12. J. Parys	24	*	*	-	-
13. A. Kwaśniewski	21	22	19	- 1	+ 2
14. W. Cimoszewicz	16	12	10	+ 4	+ 6
15. A. Stelmachowski	18	*	*	-	-
16. G. Janowski	30	35	34	- 5	- 4
17. E. Spychalska	50	57	*	- 7	-
18. W. Pawlak	44	51	52	- 7	- 8
19. W. Chrzanowski	22	26	20	- 5	+ 1
20. J. Kaczyński	10	9	8	+ 1	+ 2
21. J. Eysymontt	47	51	62	- 4	-15
22. J. Kropiwnicki	39	46	68	- 7	-29
23. Z. Najder	43	46	41	- 3	+ 2
24. A. Macierewicz	54	61	67	- 7	-13
25. M. Wachowski	45	*	*	-	-

Tabela 5. Średnia społecznego zaufania do poszczególnych polityków (wizerunek polityków)

w procentach

Politycy	V'92	III'92	I'92	III-V	I-V
1. J. Kuroń	+2,77	2,88	+2,77	-0,11	0
2. K. Skubiszewski	+2,89	+3,01	+3,18	-0,12	-0,29
3. T. Mazowiecki	+0,66	+0,43	+1,30	-0,23	-0,64
4. J. Olszewski	+0,66	+1,32	+2,23	-0,66	-1,57
5. L. Wałęsa	-0,02	+0,34	+1,17	-0,36	-1,19
6. B. Geremek	+0,46	+0,90	+1,13	-0,44	-0,67
7. J.K.Bielecki	-0,18	-0,05	+1,09	-0,13	-1,27
8. L. Moczulski	-0,17	-0,76	+0,20	-0,59	-0,37
9. M. Krzaklewski	+1,03	+1,04	+1,17	-0,01	-0,14
10. L. Balcerowicz	-0,77	-0,99	-0,26	-0,22	-0,51
11. A. Olechowski	+0,63	+0,56	*	+0,07	-
12. J. Parys	+0,30	*	*	-	-
13. A. Kwaśniewski	-0,46	-0,31	-0,15	-0,15	-0,31
14. W. Cimoszewicz	-0,66	-0,11	-0,34	-0,55	-0,32
15. A. Stelmachowski	-0,89	*	*	-	-
16. G. Janowski	-0,12	+1,15	+1,23	-1,27	-1,35
17. E. Spychalska	+0,89	+0,99	*	-0,10	-
18. W. Pawlak	+0,63	+0,84	+1,07	-0,21	-0,44
19. W. Chrzanowski	-0,39	+0,08	+0,57	-0,47	-0,96
20. J. Kaczyński	-1,28	-1,24	-1,47	-0,04	-0,19
21. J. Eysymontt	-0,23	+0,31	+0,27	-0,54	-0,50
22. J. Kropiwnicki	-1,04	-0,71	0	-0,33	-1,04
23. Z. Najder	-0,89	-0,79	-0,32	-0,10	-0,57
24. A. Macierewicz	-0,52	-0,46	+0,16	-0,06	-0,68
25. M. Wachowski	-2,02	*	*	-	-

Tabela 6. Analiza czynnikowa

Politycy	Czynnik I	Czynnik II	Czynnik III
1. J. Kuroń			-0,51
2. K. Skubiszewski			-0,43
3. T. Mazowiecki			-0,70
4. J. Olszewski	0,63		
5. L. Wałęsa	0,51		
6. B. Geremek			-0,66
7. J.K.Bielecki			-0,66
8. L. Moczulski	0,51		
9. M. Krzaklewski	0,42		
10. L. Balcerowicz			-0,71
11. A. Olechowski	0,52		
12. J. Parys	0,33		
13. A. Kwaśniewski		0,78	
14. W. Cimoszewicz		0,74	
15. A. Stelmachowski	0,68		
16. G. Janowski	0,56		
17. E. Spychalska		0,65	
18. W. Pawlak	0,41		
19. W. Chrzanowski	0,66		
20. J. Kaczyński	0,58		
21. J. Eysymontt	0,55		
22. J. Kropiwnicki	0,66		
23. Z. Najder	0,68		
24. A. Macierewicz	0,59		
25. M. Wachowski	0,59		

Tabela 7. Wskaźniki społecznego zaufania w grupach społeczno-zawodowych (liczba w nawiasie oznacza grupę społeczno-zawodową; patrz zestawienie)

Politycy	Najwyższy	Najniższy
1. J. Kuroń	(10) 3,05	(4) 1,81
2. K. Skubiszewski	(1) 3,47	(13) 2,25
3. T. Mazowiecki	(11) 2,27	(8) -0,47
4. J. Olszewski	(10) 1,04	(2) 0,11
5. L. Wałęsa	(10) 0,60	(6) -1,15
6. B. Geremek	(2) 1,30	(6) -0,15
7. J.K.Bielecki	(11) 1,38	(8) -1,14
8. L. Moczulski	(13) 0,80	(1) -1,63
9. M. Krzaklewski	(14) 1,50	(11) -0,20
10. L. Balcerowicz	(2) 1,85	(8) -2,16
11. A. Olechowski	(10) 1,04	(13) -0,33
12. J. Parys	(1) +1,31	(7) -0,45
13. A. Kwaśniewski	(7) 1,19	(9) -1,55
14. W. Cimoszewicz	(7) 1,04	(2) -1,72
15. A. Stelmachowski	(12) -0,31	(2) -2,08
16. G. Janowski	(8) +0,84	(9) -1,03
17. E. Spychalska	(8) 2,00	(9) -0,50
18. W. Pawlak	(8) +1,69	(9) -0,41
19. W. Chrzanowski	(8) 0,40	(6) -1,42
20. J. Kaczyński	(12) -0,84	(13) -1,83
21. J. Eysymontt	(1) 0,58	(9) -0,77
22. J. Kropiwnicki	(9) -0,67	(6) -2,04
23. Z. Najder	(14) -0,92	(11) -1,64
24. A. Macierewicz	(6) 0,08	(14) -1,33
25. M. Wachowski	(14) -1,02	(9) -2,78

ZESTAWIENIE

- (1) Dyrektorzy, prezesi i kadra kierownicza zakładów pracy i instytucji (państwowych lub prywatnych zatrudniających pracowników najemnych) oraz zajmujący równorzędne stanowiska w administracji państwowej.
- (2) Zawody twórcze i samodzielni specjaliści z wyższym wykształceniem, kierownicy średniego szczebla, dyrektorzy szkół, lekarze, prawnicy, nauczyciele.
- (3) Pracownicy administracyjno-biurowi, kierownicy i specjaliści niższego szczebla, mistrzowie-technicy, pielęgniarki.
- (4) Pracownicy fizyczno-umysłowi, kierownicy sklepów, punktów usługowych itp., listonosze, konduktorzy, podoficerowie itp.
- (5) Robotnicy wykwalifikowani i brygadziści zatrudnieni poza rolnictwem i leśnictwem.
- (6) Robotnicy wykonujący prace proste, zatrudnieni poza rolnictwem i leśnictwem.
- (7) Robotnicy najemni i brygadziści zatrudnieni w rolnictwie i leśnictwie, rybacy.
- (8) Rolnicy indywidualni i pomagający im członkowie rodzin.
- (9) Rzemieślnicy, właściciele prywatnych sklepów, punktów sprzedaży, zakładów wytwórczych i usługowych (nie zatrudniający pracowników najemnych), pomagający im członkowie rodzin oraz ajenci, taksówkarze.
- (10) Renciści, emeryci.
- (11) Uczniowie, studenci.
- (12) Zajmujące się domem.
- (13) Bezrobotni.
- (14) Nie pracujący z innych powodów.